

LÖVSKOGSINVENTERING VÅRGÅRDA KOMMUN

Leif Andersson 1983

REGIONALT PLANERINGSUNDERLAG
LÄNSSTYRELSEN I ÄLVSBORGS LÄN
ISSN 0347-8564

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

1. Inledning
 2. Metodik
 - 2.1. Arbetsgång
 - 2.2. Indelning av lövskogarna i olika skogstyper
 - 2.3. Kriterier för bedömning av naturvärdet
 3. Allmänt om lövskogarna i Vårgårda kommun
 4. Förekomst av olika lövskogstyper i Vårgårda kommun
 5. Litteratur
- Beskrivning av inventerade områden

1. INLEDNING

Denna inventering är gjord på uppdrag av miljövårdsenheten vid länsstyrelsen i Älvsborgs län.

Flygbildstolkningen och fältarbetet har gjorts under våren och sommaren 1983. Sammanställningsarbetet har gjorts under sommaren och hösten samma år medan slutgiltig redigering gjorts först 1989.

Syftet med arbetet har varit att lokalisera, avgränsa och bedöma naturvärdet hos lövskogsbestånd större än 2 ha i kommunen.

2. METODIK

2.1. Arbetsgång

Arbetet har bestått av tre faser nämligen flygbildstolkning och andra förberedelser, fältarbete och redovisning.

Flygbildstolkning och förberedelser

För flygbildstolkningen har använts svartvita flygbilder av så sent datum som möjligt. Under arbetet har ett kartmaterial bestående av topografisk planeringskarta över

kommunen i skala 1:50 000 och Xerox-kopior av ekonomisk karta i skala 1:10 000 använts. På dessa kartor har en första avgränsning gjorts vid tolkningen av flygbilderna.

Någon planmässig inläsning av biologisk litteratur om kommunen, fränsett naturvårdsplanen och några arbeten över lövskogar har ej gjorts. Utgångspunkten för inventeringen har varit att göra en värdering oberoende av tidigare bedömningar.

Fältarbete

Samtliga vid flygbildstolkningen avgränsade områden har besökts i fält. I Vårgårda innebär det 148 bestånd. Alla dessa objekt har inte genomkorsats till fots. Eftersom det skulle vara för tidskrävande att kartera och beskriva samtliga lövskogsbestånd större än 2 ha, vilket satts som minimiareal för att komma med i inventeringen, har endast de områden som är av intresse från naturvårdssynpunkt tagits med i redovisningen. En "förkasta/ta-med-princip" har alltså tillämpats. För Vårgårda kommuns vidkommande innebär det att 78 områden redovisas i denna rapport. I många fall har beslutet att ej ta med området skett redan vid första anblicken. Skälen för att förkasta ett område som avgränsats vid flygbildstolkningen har varit t ex:

- Området har feltolkats och är egentligen en ren barrskog. Detta gör man ganska sällan om man använt flygfoton tagna i maj-juni.
- Området har riktigt tolkats som en lövrik skog men lövinnehållet har överskattats så att det i verkligheten rör sig om en barrdominerad skog. Med lövskog menas i denna inventering en skog med mer än 50 % löv. Procentsiffran här liksom i det följande är försök till grundyteuppskattning. Relaskop har dock ej använts. Detta skäl för att förkasta ett flygbildstolkat bestånd är ej ovanligt.
- Området är avverkat. Ju färskare foton desto ovanligare är detta skäl för att förkasta området.
- Området tillhör en skogstyp som ansetts ha inga eller ringa naturvärden, vilket kan bero på att det rör sig om
 - * slyskog uppkommen på hyggen, ohävdade betesmarker eller åkrar.
 - * björkskog uppkommen på gamla mossodlingar.
 - * små bestånd av ung, välskött och gallrad skog.
- Området är en hagmark med för glest stående träd.

I många tveksamma fall har området ej förkastats i fält utan under efterarbetet då det t ex visat sig att många objekt av liknande slag kommit med.

Beroende på flygbildernas kvalitet och med vilket uppmärksamhet tolkningen gjorts upptäcker man vid genomgången av kommunen en del nya områden som kan tas med. I bandspelare har under fältarbetet intalats uppgifter om trådslagsfördelning, buskskikt, skogsvårdsåtgärder, enhetlighet, trädens grovlek och ålder, och om möjligt, fältskiktstyp. Vidare noterades företeelser av betydelse för naturvärdesbedömningen som träd med bohål, lågor och torrträd, block, bergväggar, vattendrag, skogsbyn, m m - liksom uppgifter av negativ art som granplanteringar, avverkningar, vägar, kraftledning m m. En del uppgifter för att underlätta den slutgiltiga avgränsningen talades också in på band. Det ska här framhållas att vid bedömningen av naturvärdet har förhållanden knutna till trädskiktet tillmätts störst värde.

Efterarbete

Efter fältarbetet vidtog utskrift av intalade band och en förnyad flygbildstolkning av de lövskogsområden som tagits med för slutlig redovisning samt eventuella nytillkomna. Vid denna genomgång gjordes den slutgiltiga avgränsningen på Xerox-kopian av ekonomisk karta.

Redovisning

De avgränsade lövskogsområdena redovisas på ekonomisk karta i skala 1:10 000.

För att få översikt över lövskogen i kommunen har lövskogsområden markerats på en planeringskarta i skala 1:50 000 och klassats i olika lövskogstyper - se nedan. Till detta kommer en kort beskrivning av varje bestånd. För att underlätta för läsaren av dessa beskrivningar redovisas här något om språkbruket i dessa.

Trädgrovlek. Här har begrepp som slyskog - ungskog - medelgrov skog - grov skog (träd) - mycket grova träd använts. Detta är naturligtvis baserat på en subjektiv uppskattning. Termerna har anpassats till vad som är brukligt för respektive trädslag. Ekar med en stamdiameter av 30-50 cm har klassats som medelgrova medan alar i dessa dimensioner skulle renderat attributet grova. Mycket grova ekar bör klart överstiga 1 m i stamdiameter.

Fältskiktstyp. I grova drag har begrepp som örrtyp och ristyp använts. Hedserien är då synonymt med ristyp och ängsserien med örrtyp. Lundflora brukar i dessa sammanhang vara frisk örrtyp, ofta med inslag av mindre vanliga arter (se t ex Pålsson 1972). Ofta finns marker som är svåra att klassa på grund av dess övergångskaraktär och då används ofta begreppen örtristyp eller intermediärtyp. De används synonymt i beståndsbeskrivningarna (se t ex Arnborg 1964). I beskrivningarna förekommer ibland begreppet "fattig örrtyp" och syftar då på områden som är något mer örtrika än örtristypen.

Uppgifter från några andra arbeten om lövskogar har tillfogats i beskrivningen av några bestånd. Numren efter dessa notiser avser objektnumren i respektive arbete. De arbeten det rör sig om är främst Natur i Älvsborgs län (förkortat NÄL), Nils-Ove Hilldén's arbeten om ädellövskogar samt Görans Wallins arbete om lövskogar i Sjuhäradsbygden.

2.2. Indelning av lövskogarna i olika skogstyper

Skogstyper. För att spalta upp materialet om lövskogar har en klassning av lövskogarna i olika typer gjorts. Följande typer har använts och redovisas på de översiktliga kartorna i skala 1:50 000.

SKOGSMARK

1. Bokskog (mer än 50 % bok)
2. Ekskog (mer än 50 % ek)
3. Ädellövskog (mer än 50 % av ädla lövträd. 1 och 2 är således specialfall av detta.)
4. Blandskog med ädellövinslag (inslaget av ädellöv bör vara 10-50 % för att hamna i denna kategori)
5. Blandskog av triviallöf (blandskog av asp, rönn, björk, säl, al m m och ej uppfyllande någon annan kategori.)
6. Klibbalsskog (mer än 50 % klibbal)
7. Gråalskog (mer än 50 % gråal)

8. Strandskog (limnogen påverkad trädvegetation, mest klibbal och Salix-arter. Ofta vacker vegetationszonering.)
9. Björkskog (mer än 50 % björk och ej uppfyllande någon annan kategori)

HAGMARKER

Här avses marker med vanligen glesare trädskikt, ofta med outvecklat buskskikt och som betas eller har betats fram till för några år sedan.

10. Björkhage (minst 70 % av träden bör vara björk för att hamna i denna kategori)
11. Ekhage (minst 70 % av träden bör vara ek för att hagmarken ska klassas som ekhage)
12. Hagmark med olika lövträd (den vanligaste typen)

Indelningen är i första inriktad på trädskiktet. Detta gör att man kan klassa olika bestånd under hela året. För att relatera denna indelning till en mer växtekologisk indelning i skogstyper görs nedan en jämförelse med Nordiska Ministerrådets "Vegetationstyper i Norden". Numren efter typerna nedan avser numreringen i detta arbete.

Bokskog

I Älvsborgs län handlar det till övervägande delen om ganska fattiga marker och motsvarar rätt väl *Bokskog av ris-kruståtel-typ (2.2.1.1)*. Möjligen kan enstaka bestånd hänföras till *Bokskog av lågört-typ (2.3.1.2)*.

Ekskog

Omfattar ektopremerade skogar på såväl fattiga som näringsrika marker. Oftast är det örtfattiga typer, hedesskogar, ofta med fältskikt av örtristyp, s k *Ekskog av örtfattig typ (2.2.2.1)*. Några mindre områden är av *örtrik typ (2.2.2.2)*.

Ädellövskog

Denna typ avser främst lövskogar av frisk örttyp, ofta med lundflora. Trädslagsblandningen är ofta stor och motsvarar väl *Blandskog av ört-typ (ädellövskogstyp) (2.2.2.6)*. Ett mindre område i kommunen kan klassas som *askskog (2.3.3.2)* p g a askdominansen.

Blandskog med ädellövsinslag

Detta är en heterogen skogstyp och dess utseende bestäms mycket av markförhållandena, vad som utgör det dominerande trädslaget och vad ädellövsinslaget består av. Många områden i denna kategori har höga naturvärden men uppfyller inte kriterierna för att falla under ädellövskogslagen. De typer i Ministerrådet som faller under denna kategori är t ex *Björkskog (bl a 2.2.4.6)*, *Aspskog (2.2.4.7)* och *Blandskog av ön-typ (2.2.2.6)*.

Blandskog av triviallöv

Denna kategori blir i likhet med föregående en "slaskgrupp" dit bestånd förs som inte passar in i de andra typerna. Detta gör att det biotopmässigt kan röra sig om olika typer. Från naturvårdssynpunkt är de ofta mindre intressanta än objekten i den föregående typen där många av toppobjekten finns. Vanliga typer är blandningar av al och björk på fuktig mark och igenväxte betesmarker på lite sämre jordar med asp, björk, rönn och sälg. Motsvarande typer i Ministerrådets arbete är t ex *Björkskog, Aspskog m m (2.2.4.5, 2.2.4.7)*.

Klibbalsumpskog

Hit förs de alskogar som ej passar i de andra alskogskategorierna. Ofta rör det sig om fuktiga, ibland översilade marker som tidigare varit ängsmarker. Markvegetationen påminner mest om gråalskogen i Nordiska Ministerrådets Vegetationstyper i Norden. Skogstypen förefaller otillräckligt utredd i Ministerrådets arbete.

Gråalskog

Denna typ överensstämmer väl med beskrivningen av *Gråalskog* (2.2.3.1).

Strandskog

Detta är en ekologiskt rätt väldefinierad typ med limnogen påverkan och av Ministerrådet kallad *Klibbalstrandskog* (2.2.3.2). Ofta förekommer den tillsammans med *Snårskog av sumpört-typ* (2.2.5.1).

Björkskog

Ekologiskt sett är detta också en samlingsbeteckning där såväl torra som fuktiga björkskogar får samsas under en hatt. På fattiga igenväxningsmarker rör det sig om *Björkskog av ris-grus-typ* (2.2.4.5) men mestadels täcker denna typ endast mindre ytor. Sumpvarianten, som enligt författaren till skogsdelen i Vegetationstyper i Norden, endast täcker en liten areal i Norden, hittas ofta på igenväxande mossodlingar i kommunen. På något ställe finns björkskog med örtrikare fältskikt och motsvarar då *Björkskog av ört-typ* (2.2.4.6).

Hagmarkerna är helt kulturbetingade och går ej att jämföra på motsvarande sätt då indelningen av kulturpåverkad vegetation i Vegetationstyper i Norden tar fasta på fält- och bottenskiktet medan denna inventering i högre grad är inriktad på trädskiktets beskaffenhet.

2.3. Kriterier för bedömning av naturvärdet

De förhållanden som använts vid bedömningen av ett områdes naturvärde är följande:

- Storlek. Ett stort område är värdefullare än ett litet.
- Skogens mognad som ekosystem. Någon efterforskning av beståndens eller områdenas skogliga kontinuitet har ej gjorts utan bedömningen har gjorts på företeelser som:
 - * förekomst av gamla, grova och/eller innanrötta träd oavsett trädslag
 - * förekomst av sena successionsstadier som torrträd och lågor
 - * förekomst av bohål
- Områdets variationsrikedom
- Förekomst av olika småbiotoper som block, lodytor, hållar, bäckar, källor, skogsbyn, stränder, vattenfall, andra våtmarksmiljöer m m.
- Frihet från diverse mänskliga ingrepp som avverkningar, planteringar, gallringar, vägar, bebyggelse, kraftledning m m.

Vid värderingen har försök gjorts att fästa mindre vikt vid typen av lövskog. Istället har representativa och välutvecklade bestånd av olika typer getts högt värde. Således ges ett par äldre aspbestånd och albestånd i kommunen högsta naturvärde. Även sällsynta skogstyper ges högt naturvärde.

Vid värderingen av hagmarker har mindre vikt fäst vid beståndets fältskikt. Största vikten har fäst vid trädskiktet så att ett objekt med gamla, innanrötta träd med rik epifytflora värderats högre än t ex en björkbacke med rik torrängsflora.

Skogsbestånden har klassats i en tregradig skala där klass 1 innebär högsta naturvärde. Klass 1-objekten är så värdefulla att de förtjänar skydd på lämpligt sätt.

3. ALLMÄNT OM LÖVSKOGARNA I VÅRGÅRDA KOMMUN

Topografiskt präglas kommunens södra och allra västligaste delar starkt av sprickdalsterräng. Barrskogen dominerar helt i dessa trakter och lövskogen har liten utbredning. De nordligaste delarna av Vårgårda kommun är flackare och odlingsbygd omväxlar med stora mossar. Även här är lövskogarna få om än större till ytan.

Ett brett stråk i öst-västlig riktning i mellersta delen av kommunen är förhållandevis rikt på lövskogar. Flera av dessa bestånd är vidsträckta.

Sjöar förekommer fr a i kommunens södra halva. Från sjön Säven rinner Säveån som är det vattendrag som dränerar större delen av kommunen. Strax S om Vårgårda samhälle rinner Kyllingsån, en annan stor å, samman med Säveån. Nossan rinner igenom kommunens allra nordligaste del.

Markerna i kommunen är genomgående näringsfattiga och hedseriens vegetationstyper dominerar skogarnas fältskikt. Bestånd med rikare flora, någon gång lundartad, finns på några ställen i sluttningar och vid basen av mindre berg.

Vårgårda kännetecknas fr a av sin rikedom på ek. I kommunen finns flera stora välskötta ekhagar med grova ekar och många ekdominerade skogsbestånd. Av särskilt intresse kan nämnas en grupp gamla ekar runt Asklanda kyrka, varav en del innanrötta. Dessa utgör kärnan i denna lilla, påfallande lövrika socken.

De flesta blandskogarna i kommunen har stort inslag av ek. Övriga lövskogstyper är sämre representerade i kommunen.

4. FÖREKOMST AV OLIKA LÖVSKOGSTYPER I VÅRGÅRDA KOMMUN

Boskog

Inga bestånd av intresse finns i kommunen.

Ekskog

Av kommunens lövskogar är det fr a ekskogarna som är välrepresenterade. Det finns typer på torra marker med näringsfattig jordmån, hedekskogar av krattyp av typiskt västsvenskt snitt. Å andra sidan finns det ekskogar med riklig underväxt av hassel och inslag av lundflora. Vanligast är dock övergångstyper med fältskikt av örtristyp. Särskilt vanlig är liljekonvaljen i ekskogarna.

Exempel på större ekskogar av örtristyp är t ex Kvinnestad (objekt 35) och Blåmadskullen SV om Vårgårda (objekt 59). Ett exempel på kraftskog är Hårsberget (objekt 76). Vid Finnatorp (objekt 26) finns en rikare typ av ekskog. Exempel på bestånd med gamla träd finns vid Asklanda (objekt 38) och Sällershög (objekt 42). Dessa ekskogar kan utgöra kärnor efter de mer sammanhängande ekskogar som antas ha funnits i kommunen innan skogsskövlingarna under 1700- och början av 1800-talet nådde sin kulmen (se t ex Wallin 1973).

Ädellövskog

Ett par mindre bestånd finns som dock inte är särskilt välutvecklade när det gäller trädskiktet.

Blandskog med ädellövsinslag

Detta är en vanlig skogstyp i kommunen och täcker stora arealer. Skogstypen har stora likheter med ekskogarna men eken dominerar inte. Samma typ av variation när det gäller fältskikt finns också. De största och värdefullaste bestånden finns vid Sällershög (objekten 42 och 43), Landa (objekt 67), Algutstorp (objekt 62) och NV om Säven (objekt 11). Korpås (objekt 72) har stora värden genom rik markflora.

Klibbalsumpskog

Denna skogstyp är relativt ovanlig i Vårgårda kommun. NV om Sällershög och vid Olstorp finns ett par större bestånd av naturvårdsintresse.

Strandskog

Sjöarna i kommunen kantas sällan av större klibbalsbestånd eller sumpsånar. Däremot finns ett par mindre bestånd utmed Kyllingsån.

Blandskog av triviallöv

Ett antal mindre bestånd med ganska kläna träd har noterats. Dessa är av mer begränsat naturvärde.

Björkskog

Endast ett område av denna typ förtjänar att framhållas. Det är ett stort sumpskogsområde SV om Kvinnestadsjön (objekt 32). I likhet med många andra björksumpskogar är stora delar av detta bestånd uppkomna på gamla mossodlingar. Denna typ är dock ovanligare i Vårgårda kommun än lägre österut i länet. I objekt 68 fanns ett delområde med rikligt med sena successionsstadier av björk.

Ekhage

Den stora förekomsten ekhagar bidrar ytterligare till att eken sätter prägel på lövskogarna i kommunen. Särskilt värdefulla och vidsträckta ekhagar finns vid Mängsholm (objekt 55) och Tubbetorp (objekt 27). Värdefulla ekhagar finns också norr om Lagmansholm (objekt 51) och vid Äne (objekt 69).

Björkhage

Inga björkhagar med större skogliga naturvärden har noterats.

Hagmark med blandade lövträd

Aven i blandlövhagarna spelar eken en stor roll. Ett större bestånd ligger i anslutning till en ren ekhage nämligen Tubbetorp (objekt 27). En annan större, men något glesare blandlövhage finns runt Landa (objekt 67).

5. LITTERATUR

- ARNBORG, T. 1964: Det nordsvenska skogstypsschemat. Skogsvårdsföreningen. Stockholm.
- CARLSSON, Å. 1972: Vårgårda, översiktlig naturinventering. Länsstyrelsen i Älvsborgs län (Stencil).
- HALLINGBÄCK, T. & MARTINSSON, P.-O. 1987: The retreat of two lichens, *Lobaria pulmonaria* and *L. scrobiculata* in the district of Gäsene (SW Sweden). *Windahlia* 17:27-32.
- HILLDÉN, N.-O. 1974: Ädellövskogar. Länsstyrelsen i Älvsborgs län (stencil).
- JACOBSSON, S. 1977: Naturinventering av Lärkemossen Fåglumsmossen. Länsstyrelsen i Älvsborgs län 1977:3.
- LÄNSSTYRELSEN I ÄLVSBERGS LÄN, 1976: Natur i Älvsborgs län. Kungsbacka.
- NORDISKA MINISTERRÅDET, 1984: Vegetationstyper i Norden
- PÅHLSSON, L. 1972: Översiktlig vegetationskartering. Statens naturvårdsverk.
- WALLIN, G. 1973: Lövskogsvvegetation i Sjuhäradsbygden. *Acta Phytogeographica Suecica* 58.

Beskrivning av inventerade områden

1 Kamparås

Landskap

Många små dungar och bestånd av olika slag bildar detta område vid Kamparås. Området är starkt kuperat.

Skogstyp

Blandskog med ädellövinslag.

Runt bebyggelsen finns grova vårdträd av ask, lind och någon ek. Området är oenhetligt i alla avseenden; trädgrovlek, skogstyp, slutenhet etc. Hög trädslagsblandning, ställvis stort inslag av barr. En del körsbär finns i markerna förutom de vanliga trädslagen liksom en del lönn.

Bedömning

Av mindre naturvårdsintresse men gör omgivningen till bebyggelsen lite ljusare. Klass 3.

2 Djurbergshult

Landskap

Ett restbestånd av löv kring ett nu övergivet ställe mitt inne i skogsbygden.

Skogstyp

Blandskog av triviallöv.

Består av triviällöv som asp, sälg, rönn och björk. Tämligen klen skog. Längst i N finns en björksumpskog. I övrigt en nordsluttning NO om torpet, av hedserietyp.

Bedömning

Klass 3.

3 V om Bäsjödal Landskap

Landskap

Ett litet trivialt lövområde i en sänka. Vetter mot NV.

Skogstyp

Blandskog av triviällöv.

Mest medelgrov asp.

Bedömning

Klass 3.

4 Tången Skogstyp

Skogstyp

Blandskog med ädellövinslag.

Hagmarksrester och löv runt bebyggelsen vid Tången.

Bedömning

Av mindre naturvärde. Klass 3.

5 Brunnlid

Skogstyp

Ädellövskog.

Detta område av ädla lövträd är egentligen till stora delar en förfallen trädgård. Grova almar, lönnar och askar växer i sluttningen nedanför Brunnlid. Längre mot öster finns en alskog och en kantskog av ek - även i dessa skogar finns träd av grova dimensioner.

Fauna och flora

Mästerrot finns i sluttningen - en rymling från trädgården. Örttyp med stinksyska, blåsippan i sluttningen. Brudbröd växer i öppna delar i sluttningen. Enligt NÄL finns här också vätteros och smörbollor.

Bedömning

(NÄL 43). Klass 2.

6 SV om Nårunga

Skogstyp

Blandskog med ädellövinslag.

Ett litet område av kantskogscharaktär. Blandskog med inslag av ek. Det är delvis betat.

Rikligt med sly av viden finns.

Bedömning

Av måttligt naturvärde. Klass 3.

7 Ö om Närunga

Skogstyp

Hagmark med blandade lövträd.

En hage som sluttar mot SO på frisk till fuktig mark. Ek, björk, rönn dominerar trädskiktet, en del rätt grov ek finns. I markerna finns källdråg.

Bedömning

Klass 3.

8 Hagen, NV om Ljur

Landskap

Terrängen är ganska kuperad --- torr till frisk mark. Omges av hyggen och planteringar.

Skogstyp

Ekskog.

Ett rätt stort (var förr antagligen vida större) område av hedekskog. Inslag av björk och asp. Genomgående medelgrov skog. En del torrträd.

Bedömning

(NÄL 45). Klass 2.

9 Ljurhalla

Skogstyp

Ekskog.

Ett kuperat ekskogsparti med hedekskog högst upp och ekskog på mark av örtristyp längre ner. Eken är medelgrov och i övrigt finns inslag av björk, tall och gran samt en del aspely.

Bedömning

Området är även beskrivet av Wallin 1973 (nr 25). (NÄL 46). Klass 2.

10 Ö om Ljurhalla Skogstyp

Skogstyp

Ekskog.

Ett område dominerat av ekskog av örtristyp. Eken är medelgrov till grov liksom några björkar. En hel del gran finns i beståndet. Området betas f n.

Fauna och flora

I mitten finns en bäckravin med bl a strutbräken.

Bedömning

(NÄL 40) Klass 3.

11 Svenstorp

Skogstyp

Blandskog med ädellövinslag, hagmark med blandade lövträd, strandskog.

Ett stort område med blandskog där ädellövet nästan når upp till dominans. Det är både ek och ask i trädskiktet och gott om hassel i buskskiktet - särskilt i östsluttningen ovanför Sävån. Längre upp på planare mark finns bestånd med ungskog och med mindre inslag av ädla lövträd. De förstnämnda bestånden har ett trädskikt med medelgrova till grova träd. Skogen är här också rätt högväxt. Uppe på platån är marktyperna fattigare. Mot norr finns en mindre, välhävdad hage med rätt grova ekar, björkar och någon ask. Längst ned mot Sävån finns en bård av grov klibbal.

Bedömning

Sammantaget ett värdefullt lövskogsekosystem. Klass 2.

12 Skogspartier vid Sävens strand Ö om Årred

Skogstyp

Ekhage, hagmark med blandade lövträd.

Området består dels av en mindre, välhävdad hage med ask, ek, björk och en del gran, dels av en ekhage på en åsrygg som löper ut i Säven.

Fauna och flora

Enligt NÄL finns vid Ekenabben en strandäng med granspira, tätört och Jungfru Marie nycklar.

Bedömning

Små partier av löv vars främsta värde ligger i det bidrag de ger till landskapsbilden. (NÄL 51). Klass 3.

13 N om Närunga

Skogstyp

Blandskog med ädellövinslag.

Området har ej besökts då det ej uppmärksammades vid flygbildstolkningen. Det finns emellertid med i naturvårdsplanen där följande beskrivning finns: I en nordost- och nordvästsluttning växer ek, lind, alm, ask och lönn. Hassel och olvon bildar buskskikt. Markvegetationen är gles och domineras av harsyra, vitsippa och blåsippa.

Fauna och flora

Intressanta arter som noterats enligt NAL är vildbalsamin, hässlebrodd, kransrams och strutbräken.

Bedömning

(NÄL 52). Klass 2.

14 Åsen

Landskap

Ett långsträckt område i svag NV-sluttning med lite olika typer av löv.

Skogstyp

Blandskog med ädellövinslag, ekskog, blandskog av triviallöv.

Längst i NO finns en rätt ung blandskog med asp, björk och al. Ställvis är björken rätt grov. Beståndet kantas av hyggen och är på det hela taget rätt trasigt. En flik med hedekskog - klen till medelgrov - når upp till vägen strax S om ovannämnda bestånd. Den södra halvan består av en ek-hasselskog av medelgrov till grov ek närmast åkern samt mer blandad skog längst i söder och ner mot fuktigare barrdominerade marker. Fältskiktet är i den södra halvan klart rikare - frisk örttyp på flera ställen.

Bedömning

Klass 2.

15 Vaselid

Landskap

Omgivet av barrskogslandskap finns vid Vaselid ett förhållandevis värdefullt skogsområde. Lövsbogen växer i en ganska brant, stenig sluttning ned mot Lillesjön och Malrydsmossen.

Skogstyp

Blandskog med ädellövinslag, ekskog.

Markhistoriskt har området förmodligen varit hagmark men har nu genomgående slutit sig till skog - blandskog med ek i norr och ekdominerad skog i söder. Träden är genomgående grova och högväxta vilket gäller ek, asp, björk och rönn. I ekskogen finns några grova askar. Marken är påfallande näringsrik med mycket hassel i buskskiktet och blåsippan och liljekonvalj fältskiktet.

Fauna och flora

På några grova ekar växte rikligt med *Sphaerophorus globosus* (en lav som annars främst växer på skuggiga lodytor) vilket antagligen tyder på rätt humida förhållanden. På en medelgrov ask mellan ekskogen och vägen hittades laven *Gyalecta ulmi* - enda fyndet i Vårgårda kommun.

Bedömning

Klass 2.

16 Mellan Lindås och Ornungasjö

Landskap

Ett litet lövskogsområde i ett i övrigt barrdominerat landskap.

Skogstyp

Blandskog med ädellövinslag.

Stora ytor har kantskogs-karaktär med medelgrov skog av ek, björk och asp. Mot bebyggelsen i S tillkommer några lindar. Ö h t ett rätt stort barrinslag. Buskskikt av fr a brakved och viden men i en sänka finns även hassel.

Bedömning

Av viss betydelse som lövskogsrefug i denna trakt. Klass 3.

17 Skakeltorp

Landskap

Ett område som egentligen innefattar stora ytor av trädgård, små åkerlappar och bebyggelse. Objektet är således mycket oenhetligt men sammantaget ändå rätt vidsträckt vilket motiverat medtagandet här.

Skogstyp

Blandskog med ädellövinslag.

Mycket stor trädslagsblandning av ek, asp, rönn, sälg, alm och lönn. I sänkor klibbal. En del hassel i buskskiktet.

Bedömning

Klass 3.

18 Vid järnvägen NV om Hol

Skogstyp

Hagmark med blandade lövträd.

En liten, ganska tät hage med ek, björk och asp. Mest rätt kläna träd.

Bedömning

Klass 3.

19 Vid järnvägen N om Hol

Skogstyp

Blandskog av triviallöv.

Små restbestånd och kantbestånd av triviallöv. Träden är genomgående unga. Stora arealer intill är granplanterade. Norr om järnvägen finns ett par nedskurna raviner.

Bedömning

Klass 3.

20 Hol

Skogstyp

Ekskog, klibbalsumpskog, blandskog med ädellövinslag.

Alldeles bredvid en skola ligger här en grovvuxen ekskog. Marken dir kuperad och genom området rinner en bäck där skogen är mer orörd. Längre mot V utmed bäcken övergår den i alsumpskog. Längst i O ökar inslaget av björk. Fältskiktet är av örttyper eller örtristyper. Tyvärr har strax NV om skolan en mindre öppning huggits ut. En del underröjning av sly intill skolan har också gjorts.

Bedömning

Området måste betraktas som en mycket värdefull tillgång för skolan och är även bortsett från detta läge ett tämligen intressant skogsbestånd. (NÄL 35). Klass 2.

21 Mellantorp

Landskap

Ett trasigt område med kantskog, igenväxande hagmarker i nord- sluttning.

Skogstyp

Blandskog med ädellövinslag.

Mest asp och björk samt rönn och brakved som sly - träden är genomgående medelgrova. Berget går i dagen på flera ställen. Objektet inkluderar en del bebyggelse.

Bedömning

De lövklädda ytorna har viss betydelse för landskapsbilden. Klass 3.

22 V om Horla

Landskap

Området ligger inklämt bland flera granplanteringar. Gränsar i SO delvis mot åkrar.

Skogstyp

Blandskog med ädellövinslag.

Detta område är tämligen heterogent med medelgrova träd av björk, ek, asp och ställvis även ask, rönn och hägg. T o m körsbär finns ute i beståndet. Vad som är mest påfallande - fr a i de västra delarna - är det stora inslaget av välvuxen hassel och det artrika fältskiktet av örttyp.

Fauna och flora

Enligt NÄL växer i branterna arter som vippärt, trollsmultron och stor fetknopp.

Bedömning

(NÄL 33). Klass 3.

23 S om Lagmansholms hpl

Skogstyp

Blandskog av triviallöf.

Ett område täckt av en enhetlig triviallöfskog av ung till medelgrov asp och björk. Beståndet ligger på en påfallande plan mark.

Bedömning

Klass 3.

24 N om Storsjön

Landskap

I barrlandskapet i Horla finns ett avbrott med löv i sydsluttningen ner mot Storsjön. Hela området är tätt bebyggt med fritidshus.

Skogstyp

Ekskog.

Beståndet är en medelgrov ekskog med inslag av tall, björk och gran.

Bedömning

Området har mest social och landskapsmässig betydelse. Klass 3.

25 Horla

Skogstyp

Blandskog av triviallöf.

Ett ganska trivialt område av sly och kantskogar av björk och asp. Området betas delvis.

Fattig örttyp med liljekonvalj.

Bedömning

Klass 3.

26 Finnatorp

Skogstyp

Ekskog, blandskog av triviallöf.

I sluttningen ner mot Sävån finns en medelgrov ekskog som högre upp successivt blandas upp med gran. På planare mark mot åkrarna nedanför sluttningen är skogen av triviallöf - asp och björk.

Fauna och flora

I branten finns antydningar till lundfora - trolldruva, blåsippa, skogstry m in. Enligt NÄL finns här också vätteros och sårläka.

Bedömning

Detta är en av kommunens botaniskt mest spännande ekskogar trots rätt begränsad areal. (NÄL 31). Klass 2.

27 Tubbetorp

Skogstyp

Ekhage, hagmark med blandade lövträd, blandskog med ädellövinslag.

Från E3:an in mot Tubbetorp finns en vacker allé med grova träd av lönn, ask och ek. Norr om denna allé finns en vacker hage med mycket grova träd av bl a ek och fr a vårtbjörk.

Närmast allén finns en del öppnare ängsytor. Öster om Tubbetorp finns öppna hagmarker med enstaka lövträd. Dessa delar visar tecken på att beteshävden håller på att upphöra trots att markerna är välhågnade. Påfallande är den stora rikedom av ask runt Tubbetorp.

Söder om mossen i områdets centrala del finns ett stort område med ekhage med mest medelgrova träd. Hagmarkerna är välhågnade. Runt tallmossen finns blandskogar och klibbalsumpskogar. Norr om E3:an finns en gallrad björk- och aspskog med rikligt med uppslag av säl, ek och rönn. Detta gäller närmast gästgivaregården, längre mot S V tättnar skogen, då bestående av ek, björk, asp och säl. Här är skogen genomgående medelgrov.

I området finns påfallande lite hassel trots att markerna mestadels måste klassas som örttyper - fuktiga till torra. I området förekommer fornminnen. Mot N och NÖ, från Tubbetorp sett, finns en kompakt mur av granplanteringar.

Bedömning

Ett mycket stort lövklätt område som trots avbrott i kontinuiteten i form av vägar, en mosse och bebyggelse ändå innehåller en av kommunens värdefullaste hagmarker. Även beskrivet av Hilldén 1974, objekt nr 25. (NÄL 27). Klass 1.

28 Östergården N om Siene

Skogstyp

Ekskog.

Ekskog på kullar omgiven av åkermark och beten. Medelgrova träd.

Bedömning

Av betydelse för landskapsbilden. Beskrivet av Hilldén 1974, objekt nr 24. Klass 3.

29 S om Storehagen

Landskap

Smal remsa av löv på en sydsluttning ner mot Säveån.

Skogstyp

Blandskog med ädellövinslag.

Består av medelgrov ek, asp och björk samt buskar och sly av brakved, rönn, lönn och sälg. Längst i O en aspdunge. Vissa delar gallrade. Fältskikt av torr örttyp med mycket liljekonvalj.

Bedömning

Vackert läge och av betydelse för landskapsbilden. Klass 3.

30 Eklanda

Landskap

Området är småkuperat genom en del mindre åsryggar i N på båda sidor av vägen och är beläget SO om Säveån. Mot S höjer sig terrängen.

Skogstyp

Blandskog med ädellövinslag, ekskog, hagmark med blandade lövträd.

Området har ett ganska heterogent trädskikt avbrutet av många öppna betade ytor av torrängar och friskängar (ibland gamla åkertegar). Närmast vägen är ekdominansen stor men både åt öster (även norr om vägen) och åt söder glesnar ekarna till ett inslag i triviallövet. Här och där finns någon rätt grov ek men annars är skogen medelgrov eller t o m klen krattskog i de högst belägna delarna. Buskskiktet består genomgående mest av brakved. Fältskiktet är mest av örtristyp.

Bedömning

Den småbrutna terrängen gör landskapsbilden tilltalande. (NÄL 30). Klass 2.

31 S om Iglabosjön

Landskap

En rasbrantsskog - vilket det finns mycket få av i Vårgårda kommun. Rasbranten vetter mot norr och har en del mindre, men vackra lodytor.

Skogstyp

Blandskog med ädellövinslag.

Ganska hög trädslagsblandning av asp, björk, ek, ask och rönn. Träden är ibland grova - påfallande grova rönnar finns i branten. Inget barrinslag finns. Mycket hassel i buskskiktet. Torr-frisk-fuktig örtristyp dominerar i de sluttande delarna och något fattigare örtristyp på planet nedanför branten. En del död ved finns i skogen.

Fauna och flora

Trolldruva, skogsnarv och blåsippan längst i väster får exemplifiera de lite mer krävande växterna som noterades.

Bedömning

Ett värdefullt område från lokalt perspektiv. Klass 2.

32 SV om Kvinnestadsjön Landskap

Landskap

Ett stort, flackt, sumpskogsdominerat område SV om Kvinnestadsjön.

Skogstyp

Björkskog, hagmark med blandade lövträd, blandskog med ädellövinslag, klibbalsumpskog.

De södra och östra delarna påverkas kraftigt av närheten till bebyggelse och odlingsmark. Dessa delar består av små dungar asp och björk med en del inslag av t ex ek. Runt Grutlanda finns en del vårdträd av ask och oxel.

De övriga delarna av området består av ganska fuktiga marktyper mestadels täckta av björk. I en del kantzoner finns asp, ek och al. Hela området har inte gått igenom men längre mot öster nära sjön finns al och björksumpskog. Sumpskogen är genomgående medelgrov. Eftersom området inte genomgått i alla delar kan man inte utesluta något intressantare strandskogsparti.

Bedömning

De genomgångna delarna saknar uppseendeväckande naturvärden men området utgör p g a sin storlek en rätt viktig komponent i Vårgårdas lövskogsutrustning. Klass 2.

33 Korpås Landskap

Landskap

Ett litet område som omger bebyggelse och på så sätt har kant- skogskaraktär.

Skogstyp

Blandskog med ädellövinslag.

I N mest en medelgrov hedekskog som är gallrad och röjd. Längre mot S vidtar en klibbal-sumpskog.

Bedömning

Beståndet har främst värde genom att liva upp omgivningarna till bebyggelsen runt Korpås. Klass 3.

34 V om Uddetorp

Landskap

Vid Kvinnestadsjöns SO strand börjar ett lövskogsbestånd som sträcker sig upp mot åkermarkerna vid Uddetorp.

Skogstyp

Blandskog med ädellövinslag.

Träden består i de övre delarna av klibbal och ask. Längre mot sjön blir marken torrare och hasselbuketter finns på några ställen. Ek, björk och asp tar över dominansen i trädskiktet. Skogen är närmast sjön egentligen endast en remsa. Skogen är genomgående medelgrov till grov och högväxt. Gallring har utförts på några ställen.

Markerna i de övre delarna är fuktig till frisk typ och påfallande näringsrika - ibland nästan av lundkaraktär. De fuktiga delarna har ett fältskikt med stort inslag av kärrfibbla. Vid sjön finns en badplats.

Bedömning

Klass 2.

35 Kvinnestad

Skogstyp

Ekskog.

Ett homogent ekbestånd - ett av kommunens största. Mestadels nästan total dominans av medelgrov till grov ek. Inslag av björk, asp, oxel och rönn samt några fågelbärsträd i kanterna.

Buskskiktet består av brakved med uppslag av björk och ek. I beståndet finns en hel del ung ek. Enstaka mycket grova aspar finns också i beståndet. Norr om vägen är beståndet mer heterogent. Fältskiktet av ristyp eller örtristyp.

Bedömning

Ekskogen är beskriven av Wallin 1973 objekt nr 26. (NÄL 25). Klass 2.

36 V om Asklanda

Landskap

Ett stort område som sluttar svagt mot NV.

Skogstyp

Blandskog med ädellövinslag, hagmark med blandade lövträd.

Frånsett mindre område i S som består av hagmark med olika lövträd, så består området av en blandskog med inslag av ädla lövträd. Trädgrovleken är något varierande men är mest medelgrov. Dominanter är asp, björk och al med inslag av ek och ask. I de NO delarna finns en del grova överståndare av ek.

Hagmarken har ett glest trädskikt av medelgrova björkar, ekar, lindar och några askar. Fältskiktet är mest fuktig örttyp men några mindre upphöjningar med fattigare och torrare marker finns. På de senare går eken upp i dominans. Längst i V är skogen gallrad och yngre. Genomgående är buskskiktet glest (röjt).

Bedömning

De södra och nordöstra delarna är förhållandevis värdefulla lövekosystem genom hög trädslagsblandning, förekomst av tämligen grova träd och sammantaget rätt stor areal.

Klass 2.

37 Galstad

Landskap

Ett mycket heterogent område.

Skogstyp

Klibbalsumpskog, blandskog med ädellövinslag.

Längst i NO finns en vacker klibbalssumpskog av grova träd som blir successivt yngre mot SV. Ställvis finns ytor nästan av alkärrstyp - en mycket ovanlig skogstyp i dessa delar av länet.

Längre mot SV höjer sig marken och skogen övergår till blandskog med ädellövinblandning. Marken är här av frisk örttyp - nästan av lundkaraktär. Skogen är påfallande grov - så finns t ex några ordentligt grova ekar i dessa delar.

Längre mot SV samt i nederdelarna (mot N) är det återigen klibbalsumpskog. Ett par bäckar rinner genom området. En mycket bred och hög stengårdsgård ligger från åkrarna rätt in i skogen och vittnar om annan markanvändning i forna dagar.

Nära gårdarna forns på något ställe en del skräp utslängt i skogen.

Bedömning

Området har värde ur landskapssynpunkt som lummighet intill åkermark. Klass 2.

38 Asklanda

Landskap

Markerna sluttar svagt åt SO och marken SV om kyrkan är lite småkullig.

Skogstyp

Till övervägande delen ekskog.

Vissa delar är hagmark, ekhage, så t ex i NV. Ö om vägen i de norra delarna betas markerna men måste ändå klassas som skog. Området betades av får.

De centrala delarna O om vägen till Asklanda består av alsumpskog som är ganska grov och högväxt.

Övriga delar O om vägen består av en blandskog med ädellövinblandning (ek) som ställvis går upp i dominans. Eken är medelgrov till grov, medan björken är grov och aspen medelgrov. Fältskiktstypen är en fuktig till frisk örttyp utan rikare flora.

Väster om vägen samt utefter densamma närmare Asklanda kyrka finns ekskog som fortsätter ett stycke SV om kyrkan. Marktypen i dessa delar är mestadels av örttyp - rikast i SV med liljekonvalj och en hel del *Carex montana*. Runt kyrkan, på kyrkogården, fanns en samling mycket grova och mycket gamla ekar.

Fauna och flora

De gamla ekarna vid kyrkan visade sig också ha en intressant lavflora: *Lobaria scrobiculata* växte på en av ekarna, knappåslaven *Calicium adpersum*, *Cyphelium inquinans* och många *Physcia*-arter fanns på ekarna. I en innanröten ek fanns myror tillhörande en av arterna *Lasius brunneus/fuscus*. Dessa är goda indikatorer på för småkryp intressanta lignoser.

Bedömning

Ett stort och värdefullt lövbestånd. Särskilt värdefull är den smått otroliga samling gamla ekar som står runt Asklanda kyrka. Dessa träd måste vara en mycket värdefull refug för lägre växter och djur som kräver gammal ek. Denna koncentration av gamla, ibland innanrötta, grova ekar torde ha få motsvarigheter i Älvsborgs län. Det är angeläget att inget av de träd som står runt Asklanda kyrka fälls. Dessutom bör inga döda grenar kapas av från träden utom möjligen vid ingången till kyrkogården. Kyrkogården har ett så litet antal gravvårdar att någon risk för besökarnas hälsa p g a nedfallande grenar knappast föreligger. Dessutom brukar döda grenar falla ned vid några få stormtillfällen varje år då knappast någon skulle komma på iden att vara under dessa ekar. Grenar som faller ner utanför kyrkogården från dessa gamla träd bör kunna få ligga kvar i viss utsträckning. (NÄL 47).

Klass 1.

39 Ö om Ornunga

Landskap

Ett ganska litet och trasigt område. Marken är ganska kuperad och sluttar ner mot sänkan vid Sälleshögsån.

Skogstyp

Blandskog med ädellövinslag, björkskog.

De övre delarna utgörs av en blandskog av ek, björk och asp. En del graninslag och dessutom två grandungar mitt inne i beståndet. Genomgående är det rätt klen skog och rikligt med sly och buskar. Stora ytor har kantskogs-karaktär med stort inslag av sälg och rönn mot åkermarkerna. Längst ner mot Sällerhögs marker finns ett område med medelgrovt till grovt björksumpskog.

Bedömning

Ett tämligen trivialt område. Klass 3.

40 S om Ornunga

Skogstyp

Blandskog med ädellövinslag, klibbalsumpskog.

Nedre delen av sluttningen från Ornunga ner mot Ornungasjö täcks av dels en betad skog av blandat löv med ädellövinslag (asp, björk och ek), dels en klibbalssumpskog på

översilad mark. Även sumpskogen har inslag av ek och björk - den är f ö gallrad. Träden är genomgående medelgrova men i blandskogen finns några grova ekar och aspar.

Fauna och flora

Häpnadsväckande mängder av källört (*Montia fontana*) växte i en sönderkörd bruksväg i kanten av sumpskogen. Även i övrigt fanns tecken i vegetationen på källpåverkan.

Bedömning

Klass 3.

41 Lommared vid Ornungasjö

Skogstyp

Blandskog av triviallöv.

Ett stenigt och ställvis bergigt område med triviallöv - asp och björk - som kantar Ornungasjö i NO. Inslag finns av gran och tall. Beståndet är gallrat och har ett tätt slyppslag av fr a viden. I området finns flera fritidshus och ett friluftsbad.

Bedömning

Av social och landskapsmässig betydelse. Klass 3.

42 Sällerhög

Skogstyp

Blandskog med ädellövinslag, ekskog, klibbalsumpskog.

Markerna runt Sällerhög är särdeles lövrika. I svackan mot Asklanda kyrka består skogen av en alsumpskog som mot gården i slutningen kantas av en blandskog med ekinslag. Denna är ställvis lundartad med stora mängder hassel, vitsippor och i de fuktigare delarna kärrfibbla. Dessa kantzoner har förr varit hagar och kvar står grova till mycket grova ekar. Utmed vägen till gården från Asklanda i svackan står en mycket grov ek som, vad storleken beträffar, i kommunen troligen endast överträffas av den stora ek som står utmed E3:an i norra delen av kommunen. Klibbalen i sumpskogen är medelgrov. En del asksly finns i sumpskogen.

S, Ö och SV om Sällerhög är skogen torrare och av en något fattigare typ - örtristyp i fältskiktet. Större delen av detta område måste klassas som blandskog med ädellövsinslag. Ädellövet är förstås ek som ställvis utgör ett stort inslag - t o m dominans. Markerna är påfallande plana och på några platser finns fuktstråk av alskog. Rikligt med sly av brakved och uppslag av träden finns, särskilt längre bort från gården. Av alla trädslag - även ek - finns enstaka mycket grova träd. En del hålaspar finns. Runt en åkerlycka, nu ej odlad, står en del ek - några grova. Närmare gården glesnar trädskiktet något, betesmarken dominerar intrycket. Huvudintrycket är annars mycket stora arealer 5:3-skog uppkommen genom att hagmarker för länge sedan upphört att hävdas. Hagmarkskaraktären har gått förlorad och biotopen är nu lövskog.

Bedömning

Klass 1.

43 NÖ om Sällerhög

Skogstyp

Blandskog med ädellövinslag.

Ytterligare ett mycket stort område på Sällershögs marker. Här är träden mer genomgående grova och hålträd finns av alla trädslag. Dominanter i trädskiktet är ek (mest grov), björk (grov-mycket grov) och klibbal (grov). Inslag finns av ask (ställvis grov), asp (nästan samtliga med bohål), sälg, rönn och hägg. Rester av några gamla torp finns i området. Betet förefaller ha fortgått i stora delar av området in i sen tid - det pågår än i några delar i SV. Skogen är påfallande gles och högväxt men är ej av hagmarkskaraktär. Fältskiktet är av örttyp - frisk till fuktig - men utan artrik flora. Längst i norr finns en sumpskog av björk med klenare träd. En hel del sena successionsstadier finns av flera trädslag. Påfallande är sandominansen av klibbal och ek på stora arealer.

Bedömning

Ett stort 5:3-område med stora värden för fågelfaunan. Klass 1.

44 V om Östad

Skogstyp

Blandskog med ädellövinslag, ekskog.

I SÖ-slutningen ned mot Lena-dalen finns ett rätt triviale bestånd av löv som längst i SV består av rätt klen ekskog och längre upp i NÖ blandskog av sälg, björk, asp och ek. Stor in- blandning av barr finns, särskilt mot NÖ.

Bedömning

Klass 3.

45 Tokatorp

Skogstyp

Blandskog med ädellövinslag.

Längst i N finns en mindre ekhage. Sedan vidtar bestånd av blandskog av så skilda trädslag som ek, ask, björk, rönn och sälg. I sänker - av allt att döma med rörligt grundvatten - finns mer aldominerade bestånd. I S finns en del hassel, vilket tyder på bättre näringsförhållanden.

Fauna och flora

Enligt NÄL förekommer blåsippa rikligt.

Bedömning

Ett trasigt område som ändå betyder en del landskapsmässigt för Lena-dalen. (NÄL 9).
Klass 3.

46 Ö om Lena

Landskap

Området sluttar svagt mot NV.

Skogstyp

Blandskog med ädellövinslag.

Trots att detta bestånd betas, utom i S, måste det klassas som skog. Domineras av asp med inslag av björk, sälg och ek samt en del tall och gran. Träden är medelgrova till grova. Det är påfallande rent från sly i de betade delarna.

Bedömning

Klass 3.

47 S om Fogdegården, Ö om Bergstena

Skogstyp

Ekskog.

En smal kantskog av ekkfatt med en del björk. Björken är rätt grov.

Bedömning

Området har marginellt värde. Klass 3.

48 Nuggeberg

Skogstyp

Ekskog.

Ett område av hedekskog. Objektet besöktes ej under inventeringen. I naturvårdsplanen finns följande beskrivning: Nuggeberg är en ödegård, där åkrar och hagmarker ännu sköts. Örtfloran är bitvis rikare med blåsippan, brudbröd och myskbrodd. Västerut ansluter Nuggebergs marker till ett litet lundområde kallat Knektängarna. På den flacka kullen växer en skog av ek, lind, asp och gran. Hassel förekommer rikligt i buskskiktet.

Fauna och flora

Bland örterna kan nämnas tandrot, vippärt, rödblåra, tvåblad och trolldruva (NÄL).

Bedömning (NÄL 7). Klass 2.

49 Ö om Nuggeberg

Skogstyp

Hagmark med blandade lövträd.

En vacker och fortfarande välhävdat hagmark med träd av björk (dominerar) och en del asp, rönn och t o m vildapel. Inne i hagmarken ligger små åkerlappar insprängda. Marken är stenig. Området är till stora delar fårbetat. Trädskiktet tätar mot S och V. Mindre triviällövdingar finns här och där.

Bedömning

En rätt ovanlig hagmarkstyp i denna kommun. (NAL 7). Klass 2.

50 Fullestad

Skogstyp

Blandskog med ädellövinslag.

Trädskiktet består av björk, rönn, asp, ek (ibland nästan dominant) samt en del tall och gran. Medelgrova eller ibland rätt kläna träd.

Bedömning

Ett område som trots sin kantskogskaraktär är originellt genom stora arealer hällmark och skogsbrynsmiljöer mot åkermark. Av värde också för landskapsbilden. Klass 3.

51 N om Lagmansholm

Landskap

Stora områden med hagmark omger bebyggelsen norr om Lagmansholm.

Skogstyp

Ekhage, hagmark med blandade lövträd, blandskog med ädellövinslag.

I norr består hagmarken av blandade lövträd - mest björk och även en del gran. Söderut, med bl a ett system av gamla grustag, finns en del ungbjörk men också några mycket grova ekar. Ställvis har markerna karaktär av ren ekhage och ansluter till det stora system av ekhagar som finns vid Mängsholm och Tubbetorp. Längre mot öster tätar skogen och hävden har fallit ur. Successivt trivialiseras den också.

Bedömning

Området har genom sin närhet till bebyggelse stort socialt värde. En hel del byggnader ligger dessutom mitt inne i det avgränsade området. (NÄL 14). Klass 3.

52 Såveån vid Lagmansholm

Landskap

Ett litet men rätt spännande bestånd utmed Såveån. Vattendraget rinner i en nedskuren ravin. Rikligt med sten i ån.

Skogstyp

Blandskog med ädellövinslag.

Stor trädslagsblandning med t ex knäckepil, klibbal, alm, ask, lönn, björk, asp, hägg och några enstaka ekar. Träden är varierande i storlek men av de flesta trädarterna finns grova exemplar.

Druvfläder i buskskiktet. Ovanför ravinen finns en gallrad med rätt grov björkskog (i S). Skogen är längst uppströms, mot en gammal stenbro, gallrad. Området ligger precis i anslutning till bebyggelse och måste anses som hotat av exploatering eller ingrepp från intillboende som vill "snygga upp".

Bedömning

Flitigt besökt lekplats för barnen i området av typen "lite vildmark och vatten att leka med precis inpå husknutarna". Ovanlig typ av strandskog med en del äldre träd. Klass 2.

53 NÖ om Lagmansholm

Landskap

Ett litet område nära bebyggelsen vid Lagmansholm på fuktig mark.

Skogstyp

Blandskog med ädellövinslag.

Träden är medelgrova och rätt högväxta - ek, björk och asp. Beståndet verkar vara gallrat men är ändå rätt slyigt av viden och rönn.

Bedömning

Klass 3.

54 Ugglegärdet

Skogstyp

Ekskog, blandskog med ädellövinslag.

Resterna av ett större hedekskogsområde. Stora delar är nu avverkade. Marktypen är fattig med en del hållmark och stort inslag av barr (tall). Annars dominerar ek och björk med tätt, risigt buskskikt av ekuppslag och brakved. Träden är medelgrova utom i Ö där någon grövre ek finns.

En remsa mol gården består av hagmark med ek och björk.

Bedömning

Numera av ringa naturvärde. Klass 3.

55 Mångsholm och Uggetorp

Landskap

Mellan Mångsholm, Uggetorp och E:3-an finns en av länets vackraste ekhagar - måhända den allra vackraste.

Skogstyp

Ekhage, blandskog med ädellövinslag.

Det är fr a de centrala och norra delarna av området som täcks av välhävdad hage. Ekarna är genomgående grova, några t o m ordentligt grova och någon är avsatt som naturminne. Även björkarna - i de Ö delarna övergår hagen i björkhage - är grova. Hävden är mestadels god men på några platser tränger björksly upp. Tyvärr löper en kraftledning dimensionerad för högre voltal genom hagen.

Fältskiktet är genomgående av friskängstyp - inga iögonfallande arter noterades men området borde ändå utgöra ett större område med gammal obruten grässvål p g a betet. Mot Sävån finns vackra ekotoner mot vattendraget med zoner av klibbal och knäckepil samt några små dammar. I ån finns rikligt med block i denna del.

S om ån finns en blandskog av asp (dominant), ek, björk, rönn och sälg. Skogen är här medelgrov. Marken här är av torr örttyp.

Fauna och flora

På ekarna finns början till en värdefull hagmarksepifytflora med ett par *Calicium*-arter, *Cyphelium inquinans* samt en del *Pertusaria pertusa*. Enligt NÄL finns i området en intressant torrängsflora.

Bedömning

För att bibehålla det stora naturvärdet är det viktigt att skattningen av ek sker med stor försiktighet och att de grövre ekarna behandlas som om de vore fridlysta. Detta även om de skulle dö eller blåsa omkull. Beskrivet av Hilldén 1974, objekt nr 23. (NÄL 16).

Klass 1.

56 Björkholmen

Skogstyp

Blandskog med ädellövinslag, björkskog.

De södra delarna av detta område består av blandskog med ädellöv - det senare bestående både av ask och ek. Längre från vägen blir skogen som mest består av medelgrova träd tätare och ett tätt buskskikt av brakved, hassel och hägg gör det ställvis svårgånget. En del död ved finns, men mest av klena dimensioner.

Längst i NO finns på fuktig mark rätt stora arealer björksumpskog.

Bedömning

Typisk 5:3-skog, dock utan större naturvärden. Klass 3.

57 Säveån S om Vårgårda

Skogstyp

Blandskog av triviallöf, hagmark med blandade lövträd.

Ett söndertrasat område med flera olika skogstyper. Först en kantskog av ganska grov al utmed ån närmast bron. Mot Vårgårda tar en parkliknande hage vid med grova almar, björkar och ekar. Denna betas delvis. Längre mot SO är skogen än mer av kantskogskaraktär och yngre.

Bedömning

Klass 3.

58 Sörgården S om Vårgårda

Skogstyp

Hagmark med blandade lövträd.

Runt Sörgården och Micklagården finns betade hagmarker. I N finns en ganska tät björkhage med medelgrova träd. I övrigt ganska glesa till mycket glesa hagmarker med blandade trädslag. I beståndet finns öppna ytor täckta av enbuskar.

Området består av plana, mest friska marker.

Bedömning

Klass 3.

59 Blåmadskullen V om Säveån

Skogstyp

Ekskog.

Ett stort enhetligt ekskogsområde av örtristyp med blåbär, liljekonvalj, vårfryle, gökärt och ängskovall i fältskiktet. Bottenskiktet består av hedseriemossor. Trädsiktet är medelgrovt till ställvis grovt. Träden är korta och knotiga. Inslag finns av björk och rönn. Tätt uppslag av ek. En del planterade grandungar finns. I SO finns en grovvuxen granskog.

I de norra delarna nedanför sluttningen mot Säveån finns en björksumpskog. Närmast ån finns en smal bård av klibbal och hägg. Dessa träd är förhållandevis grova.

Bedömning
(NÄL 26). Klass 2.

60 Degrabo

Skogstyp

Ekskog.

Ett kuperat och trasigt ekskogsbestånd. Inslag av asp, björk asp mest som sly. Tomtmark, hyggen, vägbyggen har förstört beståndet som tidigare möjligen hade större värde.

Medelgrova träd. Fältskiktet består av örtristyper - ristyper, mest torra.

Bedömning

Klass 2.

61 Kyllingsån i Vårgårda

Skogstyp

Strandskog.

I Kyllingsåns dalgång finns vid Vårgårda (Ö om) en mosaik av alsumpskog - mestadels av alkärrstyp - och översvänningskärr. Längre mot öster ökar videna och skogen får mer av strandskogskaraktär. Alen i de först nämnda delarna är medelgrov och en hel del torrträd finns.

Utfyllnader har gjorts i områdets centrala delar (i syfte att bygga en väg över kärret?).

Längre mot V är kantzoner påverkade av tippningar och industribebyggelse.

Bedömning

Trots tätortsnära läge har området bevarat rätt stora naturvärden. Klass 2.

62 NO om Algutstorp

Landskap

Ett stort och oenhetligt område. Hela området sluttar mot NV ner mot plan mark där Tånga hed ligger.

Skogstyp

Blandskog med ädellövinslag, klubbalsumpskog, ekhage.

I SV består markerna av hagar. På nedsidan av vägen mest björk och al, på ovasidan om vägen ekhage med grova, fina ekar. Längre mot NÖ sluter sig skogen, betet upphör men markerna fortsätter att vara rika; örttyp med sippor, vårlök och svalört i våraspekten. I dessa delar är trädslagsblandningen ganska stor. Av intresse är en del grov asp - flera med bohål.

Ännu längre upp mot NO (ungefär i mitten av beståndet) börjar markerna trivialiseras och splittras i delbestånd. En del av dessa (marker med rörligt grundvatten) är täckta av klubbal. I SO ovanför kraftledningen finns en ekhage med tätt ställd ganska klen ek. Barrbestånd bryter också in i området.

Bedömning

P g a sin variation, tatortsnära läge (socialt värdefullt) och från lokal synpunkt rätt rika marker så har området stort värde som lövskogsblock. (NÄL 22). Klass 2.

63, 64 Kilatorp

Landskap

Två små områden genomskurna av mindre odlingsytor.

Skogstyp

Blandskog med ädellövinslag (63), hagmark med blandade lövträd (64).

Stor trädslagsvariation men mest att anse som kantskog och skogsbrynsmiljöer. Ek (rätt grov), björk, hasselbuketter, rönn, asp och björk. Stenig mark och med flera stengärdesgårdar.

Bedömning

Området har viss betydelse för landskapsbilden. (NÄL 23). Klass 3.

65 Oktorp

Skogstyp

Blandskog med ädellövinslag, klibbalsumpskog, ekskog.

Genomgående hög trädslagsblandning. En tät, klen ekskog av rätt fattig typ finns längst i V-SV.

På nedsidan av vägen i V finns en blandskog som egentligen är en igenväxande betesmark. I söder finns alsumpskogar och kantskog mot granplanterade betesmarker. I dessa kantzoner finns en del gamla ekar.

Omedelbart O om Olstorp finns en mycket tät (slyig) och frodig skog - närmast en damm alsumpskog annars en blandskog med inslag av ek och ask. Några grova träd, ek och ask, finns i dessa delar.

Bedömning

Ett stort och trasigt område med varierande naturvärden. De sumpiga delarna har störst naturvärden tillsammans med en del gamla träd. (NÄL 21). Klass 2.

66 V o m L a n d a

Skogstyp

Strandskog, hagmark med blandade lövträd.

Området omfattar längst i öster en smal zon med grova klibbalar närmast Kyllingsån. I denna remsa finns också en del hägg och lönn. Ån, som är dämd här, är stenig. S om denna zon finns en hagmark med varierande trädtäthet och trädslag. Längre mot norr i en svacka finns en tät skog av ung sälg, ek, al, rönn och asp.

Bedömning

De delar som gicks igenom är av begränsat intresse. Klass 3.

67 L a n d a

Landskap

Ett av kommunens största sammanhängande lövskogsområden. Innefattar skogs- och betesmarker runt Landa by och längst i öster delar av Remmene skjutfält.

Skogstyp

Blandskog med ädellövinslag, hagmark med blandade lövträd, björkhage.

Detta område kan uppdelas i två huvudtyper av skog: Närmast bebyggelsen i Landa och längs vägen i väster, hagmark med blandade trädslag. I utmarkerna däremot genomgående en ganska fattig (örtristyp eller kanske oftare ren ristyp) blandskog där eken utgör ett viktigt inslag utan att gå upp i klar dominans (med vilket jag ungefär menar 70 %).

Hagmarkerna är rika på skogsbrynsmiljöer. Bebyggelsen och landskapet ger ett gammaldags intryck. Små tegar omväxlar med dungar med växlande trädthet. Träden består av asp, ek, rönn, sälg och björk. Ibland står de på små f d åkeröar (nu är åkrarna betesmark). Påfallande mycket bärande träd finns utefter de gamla åkrarna. Det är gott om hållar, stenrösen och block i hagmarkerna. Längst i V, N om Änsån finns en ung-medelgrov fårbetad björkhage. Mestadels är träden unga till medelgrova.

Den omgivande skogen, som täcker stora arealer, domineras av björk och ek med inslag av asp, tall och gran. Skogen är av ganska dålig skoglig kvalitet med knotiga, rätt oväxtliga träd men ändå finns ställvis rätt grova träd. Av asp och björk finns en hel del torrträd och lågor ute i skogsmarkerna. Terrängen är småkuperad, stenig - blockig. Uppslag av ek tillsammans med gamla döende enar från tider med öppnare landskap gör området ställvis risigt. I en sänka inne i Remmene skjutfält finns en högväxt och rätt grov sumpskog av björk och klibbal. I skjutfältsdelen av området är skogen delvis gallrad. Här finns en mycket grov ek.

Fauna och flora

Backsippa förekommer enligt NÄL i åkerslänter och åbrinkar.

Bedömning

Eftersom området är så stort och representativt för näringsfattiga marker i dessa delar av länet så har området stort värde. Lövet har även värde från landskapsbildssynpunkt runt bebyggelsen. Området är beskrivet av Hilldén 1974, område 22. (NÄL 20). Klass 1.

68 Riddartorp och Tormundgårde

Skogstyp

Blandskog med ädellövinslag.

Ett stort område som trots att det kan sammanfattas under beteckningen blandskog med ädellövinslag är ganska heterogent. Gemensamt för samtliga delar är att björk och asp dominerar trädskiktet samt att det ädla inslaget utgörs av ek.

Fältskiktet är också mestadels av örtristyp och markerna rätt plana till svagt kuperade.

Däremot varierar trädens ålder, skogsskötsel och trädslagens fördelning en hel del.

Inne i området finns en del hyggen och planteringar. Mot SV gränsar området mot betesmark.

Ett område som förtjänar att uppmärksammas är ett bestånd i NO delen som är björkdominerat (på ekonomiska kartan kallat Enebärshagen). Björken förekommer i alla åldrar och grovlekar inkl mycket grov. I de tre kommuner som jag inventerat (Vårgårda, Herrljunga och Ulricehamns kommuner) har ingen liknande samling av björklågor och torrträd av björk upptäckts. I buskskiktet finns här asp, ek och brakved. I björkarna finns rikligt med bohål. Gran och tall finns som inslag - ibland rätt grova.

Bedömning

Från naturvårdssynpunkt är det angeläget att ordentligt förlänga omloppstiden på beståndet i NO. Området torde kunna klassas som 5:3-skog och torde på sikt utvecklas mot barr men tjänar ännu som refug för diverse nedbrytare av björkved. Klass 2.

69 Äne

Skogstyp

Ekhage och ekskog.

En mycket vacker ekhage på småkuperad terräng är detta områdes största förtjänst. Ekarna är mestadels medelgrova. Beståndet varierar i slutenhet och inslag av andra trädslag som björk och sälg. Det är gott om block i hagen och den är rik på skogsbrynsmiljöer. I kanterna av hagen finns för dessa trakter vackra torrängar. Hagen betas och är välhävdad.

Vid Änskån finns ett albestånd och på andra sidan ån finns ett mer slutet ekbestånd.

Mestadels består området av torra vegetationstyper utom vid ån.

Bedömning

Från många aspekter är det angeläget att denna hage hålls i hävd. Landskapsbild, flora och fauna är viktiga kriterier. (NÄL 25). Klass 2.

70 Hjälmeryd

Landskap

Ett litet skogsområde utmed Änskån.

Skogstyp

Klibbalsumpskog, hagmark med blandade lövträd.

Tre typer av skog: Närmast ån finns en alsumpskog i mosaik med starrvegetation och grenrör. Längre mot söder vidtar en ekdunge med en del björk. Norr om ån runt bebyggelsen finns ytor som med lite god vilja kan klassas som hagmark av blandade trädslag - ek, björk, rönn och asp. Genomgående är det medelgrova träd.

Bedömning

Området har begränsat naturvärde. Klass 3.

71 Gråsten

Skogstyp

Ekskog, ekhage.

En liten ekhage som är påfallande välskött i vissa delar. På höjderna skog av rätt klen ek som successivt övergår i barr.

Bedömning

Klass 3.

72 Korpås SV om Lärkemossen

Skogstyp

Blandskog med ädellövinslag, ekskog.

Intill Lärkemossens SV-kant finns ett stort lövskogsområde. En ganska grovvuxen och risig alsumpskog med inslag av Salix-arter och björk finns närmast mossen. På nivåerna ovanför finns en lövskog med inslag av ädla lövträd - huvudsakligen ek. Björkarna är vanligen grova och ganska rikligt med döda träd finns i beståndet. Mängden av välvuxen hassel tyder på näringsrika marker, frisk örttyp.

Längre upp på sluttningen och upp mot berg i dagen dominerar eken mer och mer. Markerna är här av torr örttyp. I de norra delarna finns många småytor av gammal hagmark - ibland igenvuxen med rätt klen sly.

Fauna och flora

Enligt NÄL finns lundväxter som blåsippa, vätteros, desmeknopp, tandrot och lundstjärnblomma i sluttningen.

Bedömning

Delar av området är utförligare beskrivet av Stig Jacobsson i länsstyrelsens rapport över Lärkemossen. (NÄL 1). Klass 2.

73 Mellan Utvestorp och Store mosse

Skogstyp

Björkskog.

Store mosse kantas av en ganska vidsträckt sumpskog som domineras av björk - medelgrov eller ung. Ett visst inslag av asp finns längst ut mot åkrarna som omger mossen.

Bedömning

Klass 3.

74 Klåvnasten

Skogstyp

Blandskog av triviallöf, ekskog.

De södra delarna består av triviallöfskog som längst i ö är av sumpskogstyp. Beståndet är kraftigt sönderskuret av körvägar, åkrar och i V av avverkning. Vid vägen och strax söder därom finns ett par dungar med rätt grov ek.

Bedömning

Klass 3.

75 Fötene

Landskap

Ett stort lövskogsområde som kantas av åkermarkerna vid Fötene.

Skogstyp

Blandskog med ädellövinslag, ekhage, hagmark med blandade lövträd.

Längst i N finns ett vackert ekhagsbestånd som söderut successivt övergår i öppnare betesmarker och blandhage.

Längst i söder finns områden som ej betas och består av blandskog av björk, asp och ek med inslag av sälg och rönn. Mot väster tillkommer ett inslag av gran och tall. Träden är

genomgående medelgrova till grova vilket även gäller ek varav t o m några ordentligt grova ex finns i hagen i N.

Markerna som är småkuperade med en del hållar består av örttyp ide betade delarna och av ristyp i de obetade. På något ställe kantas hagen av vacker och artrik ängsvegetation. Ingen hassel noterades men riktigt med brakved. Ett par mindre sänkor med björksumpskog finns i O och i V. Torrträd finns i ett område i S. Flera träd med bohål finns i objektet.

Bedömning

Sammantaget har detta område ett ganska stort värde som lövskogselement i åkerlandskapet. (NÄL 3). Klass 2

76 Härsberget vid Härene

Landskap

Området ligger på en sydvästvänd bergsluttning i norra kanten av Nossan-dalen. Området är kraftigt kuperat och stora delar är hållmark.

Skogstyp

Ekskog.

Ett ganska stort område representativt för klen, torr krattskog av ek, en typisk västsvensk skogstyp. Ekarna är medelgrova i de lägre delarna runt odlingsmark och betesmarker medan de är klena uppe på bergen. Längst upp på berget övergår skogen i enbuskmark. Delar av de lägre liggande delarna betas och här finns också dungar av andra trädslag - även barr. I de övre delarna är trädbeståndet ställvis rätt ovårdat med en del torrträd. Av andra trädslag i området finns björk, asp, rönn, någon sälg, samt lönn och ask mot åkrarna. Det är påfallande hur mycket liljekonvalj det finns i detta område. Fältskiktet är av örttyp i de lägre delarna medan det är av ristyp längst upp.

Bedömning

(NÄL 6). Klass 2.

77 N Ribbingsberg

Skogstyp

Ekskog.

Ett litet gallrat ekdominerat bestånd nära väg E:3. Medelgrova ekar och med inslag av tall. Torr örtristyp.

Bedömning

Av värde för landskapsbilden. Klass 3.

78 Ö om Ribbingsberg

Landskap

Ett ganska stort område som dock till större delen har kantskogscharakter. Området är kuperat och berget går i dagen på många ställen. Kantskogscharakteren kommer av att beståndet begränsas av åker i N och sjö i O samt ganska unga granskogar i övrigt.

Skogstyp

Blandskog med ädellövinslag.

Skogen är av blandskog med ädellövinslag av ek som särskilt i de västra delarna blir stort. Lövet består annars av björk och asp. I de lägre delarna är träden ibland grova och rätt höga (gäller ej ek som genomgående måste klassas som medelgrova) men är annars mest medelgrova. Av asparna finns några med bohål. I svackan mot sjön en del al. Buskskikt av brakved och hassel. En del uppslag av sly. Fältskiktet både är av örttyp och av örtristyp.

Bedömning

Klass 3.

79 N om Utgärdet

Skogstyp

Blandskog med ädellövinslag.

Skogen domineras av medelgrov ek och björk. Inslag finns av andra lövträd. Enstaka barrträd, tall och gran, finns i beståndet. Området är en igenväxt och sedan länge övergiven betesmark. Enbuskar finns i kanterna. Fältskiktet är av ristyp.

Bedömning

Klass 3.